

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ									
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ									
УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ									
I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ									
1. Датум и орган који је именовано комисију									
Комисију је именовало Наставно-научно веће Филолошког факултета на седници од 22. јуна 2016 (Одлука 1652/1) године.									
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:									
1. Ментор: Проф. др Љиљана Марковић, редовни професор, Филолошки факултет, Универзитет у Београду. Ужа научна област: Оријенталистика, Јапански језик. Датум избора у звање: 2009.									
2. Др Марко Грубачић, доцент на Катедри за оријенталистику, Филолошки факултет, Универзитет у Београду. Ужа научна област: Јапански језик. Датум избора у звање: 2009.									
3. Проф. др Владимир Мако, редовни професор, Архитектонски факултет, Универзитет у Београду. Ужа научна област: историја, теорија и естетика архитектуре и визуелних уметности и обнова градитељског наслеђа. Датум избора у звање: 2005.									
4.									
5.									
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ									
1. Име, име једног родитеља, презиме:									
Наташа, Мартин, Росандић									
2. Датум рођења, општина, република:									
07.08.1967, Нови Сад, Србија									
3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе:									
4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:									
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:									
<i>Митолошке животиње пореклом са Истока у средњовековним рукописима бестијарима</i>									
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:									
Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикона и сл.									
Докторска дисертација Наташе Росандић обухвата 317 компјутерски штампаних страница, а подељена је на следећа поглавља: Увод (1-3), Предмет, метод и циљ истраживања (3-5), Почети проучавања животиња (5-13), Рукописи бестијари (13-27), Митолошке животиње у рукописима (37-40), Митолошке животиње пореклом са Истока (40-52), Преглед митолошких животиња (52-150), Митолошке животиње – допунска разматрања (152-164), Закључак (196-200), Преглед рукописа (201-320), Илустрације (230-274), Литература (274-316).									

Списак литературе садржи 317 (са веб сајтовима 356) библиографских јединица. Дисертација у истраживачком делу садржи 22 митолошка лика, са дискусијом о њиховом оријенталном пореклу. Истраживање је употпуњено допунским разматрањима о сваком митолошком лику појединачно. Анализу прати *Преглед* рукописа у форми каталога и *Илустрације* митолошких субјеката (селектовани из оригиналних рукописа) који су предмет истраживања.

Предмет рада представљају средњовековни рукописи бестијари, настали на традицијама *Physiologusa* и анализа представа митолошких животиња, чије је претпостављено порекло на Истоку. За дефинисање истраживања кандидат је користио појам "животиње", јер су у рад уврштена бића са доминантним анималним карактеристикама.

У раду, Исток подразумева географске и културне просторе и границе, усвојене у литератури, па је, у том смислу, пажња усмерена на просторе Азије, али и Европе (односно Евроазије).

Истраживања је обављено на грађи коју углавном, чине на доступни, дигитализовани рукописи библиотека и музеја у Европи и у свету. Највећи део литературе доступан је био само у дигиталној форми.

Основна метода у раду аналитичко-синтетичка метода је омогућила окупљање, сагледавање и предочавање досадашњих знања о овој теми. Предност аналитичко-синтетичке методе као руководеће доводи се у везу са чињеницом да се рукописи бестијари који су предмет истраживања, не могу посматрати као оригинално дело или примарни извор.

У првом делу дисертације кандидат се осврнуо на почетке проучавања животиња и природе уопште, као и на историјат ових истраживања; док је у другом објаснио шта значи појам бестијар и изнео преглед проучавања бестијара, са подпоглављем о изгледу и концепцији рукописа: У трећем делу рада наведени су истраживачи и њихова сазнања о *Physiologusu* и *бестијарима*. Четврто поглавље посвећено је митолошким животињама уопште, а у петом пажња је усмерена на утврђивање њиховог оријенталног порекла. У *Прегледу* митолошких животиња, митолошка бића представљена су абecedним редом, а у поглављима је сваки од ових митолошких субјеката анализиран појединачно, са освртом на античке, средњовековне и савремене изворе. Дескрипција митолошких бића нема утврђени редослед, већ је предложена према значају, а у неким случајевима се и понавља, да би се уочиле сличности и разлике између тврдњи појединих аутора. У оквиру сваког поглавља дат је осврт на специфичности имагинарног бића (животиње): етимолошко порекло његовог имена или назива, иконографско порекло, односно изглед (опис), став, позиција и др; садржај текста о конкретном бићу; уметници, литерарни, митолошки или други контекст у коме је биће најчешће представљано од времена када је настало као појам (идеја) итд. На крају рада у, сумарној анализи, кандидат је допунио поглавља о митолошким бићима.

После оквирне анализе, расположива и селектована грађа приложена је у форми скраћеног каталогског описа, односно *Прегледа* рукописа са најосновнијим кодиколошким информацијама. Рукописи у *Прегледу*, за које су приложене илустрације, садрже и податке о фолијацијама. У поглављу *Илустрације* дате су слике митолошких бића преузете из рукописа.

Рад рада представља синтезу досадашњих знања о овој материји, будући да она није, у већој мери, истражена код нас. Већина литературе која се бави овом

проблематиком је на енглеском, француском и немачком језику, с обзиром на то да простор, на коме је настало највише рукописа, припада Западној Европи. Велики број рукописа још није, у потпуности, доступан истраживачима, па свака прикупљена грађа проширује могућности наставка истраживања средњовековних бестијара. Истраживање је показало потребу за истицањем разлика између рукописа који припадају овој формацији и оних који представљају медицинске, природњачке и енциклопедијске рукописе другачијег садржаја и значења.

Досадашња истраживања нису понудила детаљније одговоре на велики број тема: Којим путевима су ови симболи продирали у хришћанске рукописе средњег века - Да ли су старе религије, њихови реликти и скривени дух паганског наслеђа још увек били присутни у веровањима хришћана - Како су ове трансценденталне представе утицале на средњовековног посматрача или читаоца - За које митолошке представе животиња можемо претпоставити да су пореклом или у непосредној вези са културама Истока – Које фантастичне животиње су, као мотив, имале највећи утицај на средњовековну мисао и иконографију. Као најинтересантније, намеће се питање којим су путевима и у којој форми ове представе стигле до култура Источне Азије и Далеког Истока. Нека од ових питања, на које ни кандидат није могао одговорити у потпуности, остају несумњиво атрактивна за даља проучавања ове материје. Што се тиче других, у раду се наставља расправа започета у литератури пре више од једног века, о чему је кандидат изнео своја полемичка гледишта

Научни допринос овог истраживања превасходно се односи на прикупљену грађу, обједињену на «једном месту» и анализирану са више аспеката. Значај овог истраживања се огледа у томе што изабрана грађа до ове дисертације није у довољној мери проучена код нас. Неколико ранијих истраживачких подухвата односило се углавном на проучавање *Physiologusa*, као и његових спорадичних спомињања у појединим чланцима. Значај *Physiologusa* је свакако доминантнији, будући да је он инспирисао настанак рукописа бестијара, који припадају корпусу средњовековних рукописа Европе и чија се најинтензивнија продукција одвијала у периоду између XII и XIII века. Специфични по свом садржају и изгледу, од основног текста *Physiologusa*, бестијари су се развили у популарну дидактичку литературу која је вековима била присутна у Западној Европи, ширећи се према њеним источним и југоисточним деловима, где опстају до XVII века. Са проучавањем појединачних митолошких ликова у бестијарима, истражујући њихово порекло, кандидат је сагледао трајање и преживљавање многих фантастичних бића, која су као идеја настала у праисторијским временима. Међу сведочанста о променама које су претрпела наша митолошка бића, убрајају се управо рукописи бестијари.

					ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ	
				1.	Проф. др Љиљана Марковић, редовни професор	
				2.	др Марко Грубачић, доцент	
				3.	Проф. др Владимир Мако, редовни професор	
				4.		
				5.		